

Із розвитком сучасних інформаційно-комунікаційних технологій пов'язано безліч змін у повсякденному житті загалом і в бібліотечній справі зокрема. Саме тому значну увагу нині сучасні бібліотеки приділяють питанню розвитку інформаційних технологій у цій галузі, що і стало предметом обговорення на конференції бібліотекарів.

Світлана Чуканова,

координатор Американської бібліотеки ім. В. Китаєго
Національного університету "Києво-Могилянська академія"

Наукова комунікація в цифрову епоху:

новини з Другої міжнародної конференції в Могилянці

Уже традиційно наприкінці січня Могилянська збирає фахівців бібліотечної справи для обговорення актуальних питань: спочатку на семінари, а згодом це зібрання вилилось в потужну Міжнародну конференцію. Тож і цього разу з 30 січня до 1 лютого у стінах Наукової бібліотеки Національного університету "Києво-Могилянська академія" (НаУКМА) відбулась Міжнародна науково-практична конференція "Наукова комунікація в цифрову епоху"¹.

Співорганізаторами конференції виступили: Національний університет "Києво-Могилянська академія", Інститут післядипломної освіти Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, Українська бібліотечна асоціація, Громадська організація ЕЛІБУКР (Електронна бібліотека України), Громадська організація "Українське Фулбрайтівське коло". Офіційний спонсор конференції: EBSCO Information Services, а інформаційну підтримку конференції було люб'язно надано НВП "Ідея" та журналом "Бібліотечний форум України".

Цьогорічну конференцію відвідали понад сотня бібліотекарів, науковців, редакторів наукових видань з усієї України. До того ж учасники мали змогу почути доповіді іноземних колег з Польщі, Хорватії, Сполучених Штатів Америки, Росії.

Перший день конференції було присвячено науковій комунікації з точки зору дослідників, видавців, бібліотекарів. Модератором сесії виступила директор Наукової бібліотеки НаУКМА, кандидат історичних наук Тетяна Ярошенко². В рамках першої сесії учасники заслухали до-

повіді, присвячені проблемам сучасного бібліотекознавства, зокрема: Надії Стрішенець, доктора історичних наук, завідувача відділу Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського ("Сучасне бібліотекознавство: нові тенденції")³, Дениса Солов'яненка, кандидата історичних наук, наукового співробітника НТТУ "Київський політехнічний інститут" ("Проект "Наукова періодика України": поточний стан та перспективи розвитку")⁴, "Науко- та бібліометричні оцінки фундаментальних досліджень" Валентини Андрущенко, провідного наукового співробітника Державного фонду фундаментальних досліджень⁵.

Продовжили перший день такі виступи: "Відкритий доступ і альтернативні метрики: перспективи використання відкритих метрик у вітчизняному бібліотекознавстві"⁶ (Сергій Назаровець, бібліотекар НТБ НУ "Львівська політехніка", аспірант ХДАК, український редактор E-LIS, радник Mendeley та FigShare); "Бібліотека – дослідження – журнал – бібліотека"⁷ (Тетяна Андрєєва, кандидат медичних наук, доцент Школи охорони здоров'я НаУКМА); "Інституційний репозитарій УАБС НБУ: виклики часу та шляхи становлення" (Лариса Онисимова, провідний бібліотекар ДВНЗ "Українська академія банківської справи Національного банку України"); "Проект ЕЛІБУКР: що нового?"⁸ (Мілена Жердї, координатор проекту ELibUkr в Україні). Завершив день майстер-клас "Унікальні ідентифікатори авторів-науковців: пропозиції, реєстрація, використання"⁹, що його провів Сергій Назаровець. Модератор запропонував опис покрової реєстрації дослідника в ORCID¹⁰ і

викликав жваве обговорення серед учасників конференції. На сьогодні відомо навіть про плани ORCID інтегрувати ідентифікатори дослідників з їх роботами, архівованими в інституційних репозитаріях, які функціонують на платформі DSpace¹¹. Щоправда, цей проект на стадії розробки, проте побажаємо йому успіху, адже така можливість стане в нагоді багатьом дослідникам і бібліотекарям та допоможе підняти науковий престиж інституції.

Завершився перший конференційний день кількома паралельними заходами, одним з яких традиційно стала екскурсія історичними куточками бібліотеки НаУКМА, майстерно проведена завідувачем відділу НБ НаУКМА Світланою Купрієць та презентація архівного фонду "Український технічно-господарський інститут" "Це було у Мюнхені..."¹², зроблена кандидатом історичних наук, завідувачем відділу НБ НаУКМА Таїсою Сидорчук.

Другий день конференції пройшов під гаслом "Електронні ресурси для науки та освіти". День розпочався з презентацій регіонального менеджера з продажу в Польщі, Латвії, Литві та Україні компанії EBSCO Information Services Терези Горецької (Teresa Gorecka – Klejjs) "Інформаційні ресурси EBSCO для наукових організацій"¹³ та "На службі у академічної громади: огляд ресурсів Wiley"¹⁴. День електронних ресурсів продовжили доповіді Єроніної Олени, керівника відділу передплатної агенції "KONEX" (Metec Ltd./ZAO "KONEK" Bookdealers & Subscription, Агенсу, Москва, Росія), "Научная информация в базах данных ProQuest Dissertations & Theses"¹⁵ та "Ebrary: авторитетное собрание электронных книг для решения проблем современной библиотеки"¹⁶. За відсутності самих пані Терези та пані Олени ці презентації були озвучені директором НБ НаУКМА Тетяною Ярошенко.

Конференція не обмежилась лише виступами наживо – цього разу нам вдалось провести два онлайн-включення з колегами з-за кордону. Перша онлайн-презентація "Сучасні рішення Elsevier на допомогу управлінню дослідженнями" Пьотра

Голкевича (Piotr Golkiewicz)¹⁷, менеджера з продажу в Центральній та Східній Європі компанії Elsevier, була присвячена добре відомим та новим продуктам цієї компанії. Дослідники, бібліотекарі та всі охочі учасники мали змогу в режимі реального часу не лише слухати презентацію, а й ставити запитання доповідачеві.

Сесію продовжив Дімітріс Анагностопулос (Dimitris Anagnostopoulos) з компанії McGraw-Hill Education (США) презентацією "Електронні ресурси видавництва McGraw-Hill: впевненість у контенті"¹⁸, а потім знову було онлайн-включення – вебінар на тему "Загальний огляд ресурсів eLibrary USA"¹⁹, проведений Крістофером Заммареллі (Zammarelli Christopher), менеджером баз даних eLibrary USA Бюро міжнародних інформаційних проектів при Державному департаменті США. Вебінар було присвячено ресурсам, які передплачують центри "Вікно в Америку". В ході вебінару було здійснено короткий огляд усіх наявних ресурсів, було розглянуто стратегію ефективного інформаційного пошуку, а також були згадані основні принципи наповнення баз даних eLibrary USA²⁰.

Ірина Несміянова, співробітниця експериментальної лабораторії з дослідним виконанням проблемних програм ІПСМ НАМ України, представила презентацію Богдана Чубака (Bogdan Czubak), менеджера проектів компанії ABE/IPS (Варшава, Польща) "Співпраця ABE/IPS з науковими бібліотеками в Україні: досвід та перспектива"²¹. Також пані Ірина зробила власну доповідь на тему "Web-представництво Інституту проблем сучасного мистецтва НАМ України: критерії формування та використання"²².

Також цього року були цікаві доповіді науковців з Хорватії. Ці доповіді стосувались глобальних проблем, притаманних сучасності: маркетингова комунікація, мобільні додатки та їх використання в бібліотечній справі, підготовка документів для отримання європейських грантів. Ось перелік доповідей наших європейських колег: "Мобільна маркетингова комунікація в науковому

середовищі"²³ та "Інтернет маркетингова комунікація в бібліотеках: на прикладі застосування додатку Metel Win"²⁴ – Беріслав Андрліц (Berislav Andrljic), викладач Університету прикладних наук (Пожега, Хорватія); "Роль віртуальної освіти у процесі підготовки проекту. Концепт віртуального інкубатора в Хорватії: реальність чи вигадка?" – Антон Девчіч (Anton Devcic), Регіональна агенція з розвитку округу Пожега-Славонія, Пожега, Хорватія; "Е-комунікація у проектному менеджменті. Онлайн-заявки на участь у проектах: переваги та недоліки"²⁵ – Марко Шостар (Marko Sostar), керівник відділу європейської інтеграції, Пожега, Хорватія; "Методологія переведення бізнес-документообігу у мережу Інтернет" – Маріо Хак (Mario Hak), Пожега, Хорватія.

Звісно ж, оскільки тема дня була використання електронних ресурсів, варто зазначити також, що електронна колекція НБ НаУКМА була представлена у доповіді "Електронні ресурси у вищому навчальному закладі: організація та управління"²⁶ Олени Грет, завідувача відділу електронних ресурсів Наукової бібліотеки НаУКМА.

Поговорили на конференції також і про бібліотечну освіту. Значну роль у модернізації бібліотечної освіти в Україні відіграє врахування позитивного досвіду та прогресивних ідей зарубіжних країн, зокрема Сполучених Штатів Америки. Однією з доповідей, яка торкалась цієї теми, зокрема спільного та відмінного між освітніми системами України та США в галузі бібліотекознавства та інформології, була презентація "Як стають бібліотекарями в США: деякі аспекти вищої бібліотечної освіти"²⁷ Світлани Чуканової, координатора Американської бібліотеки ім. В. Кистастого НаУКМА.

Перші два дні пройшли дуже насичено, тематика доповідей відповідала сучасним проблемам бібліотекознавства. Упродовж цих днів учасники дізнались, як досліднику стати більш помітним у сучасному інформаційному науковому середовищі, яким вимогам повинен відповідати сучасний науковий часопис, аби

індексуватись найкращими та найнадійнішими бібліометричними базами даних.

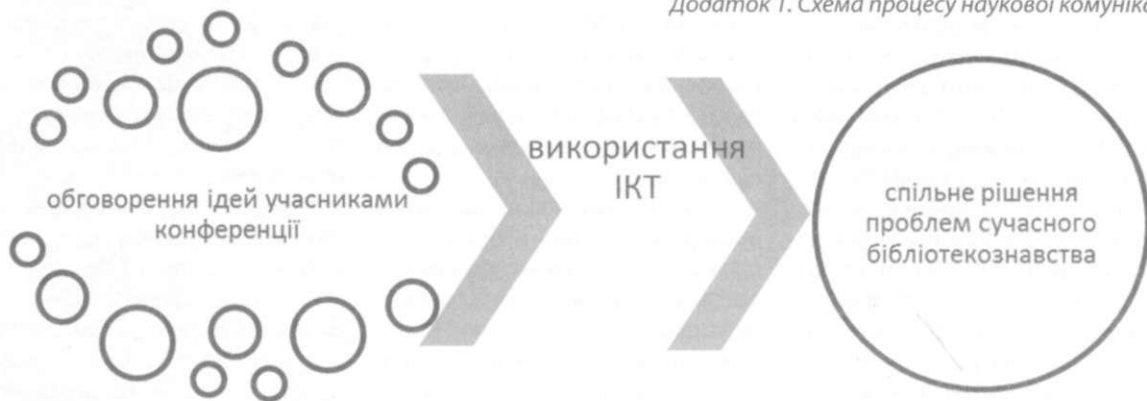
Третій день продовжив сесію майстер-класів для бібліотекарів, дослідників та видавців. Майстер-клас від компанії Thomson Reuters (США), модераторами якого стали Сергій Параманов та Олег Уткін (Thomson Reuters (США)), було присвячено темі "Наукова інформація на платформі Web of Science"²⁸ та "Нові пропозиції від компанії Thomson Reuters"²⁹. Модератори семінару розповіли про нюанси включення журналів до Web of Science, а також розповіли про нові пропозиції компанії Thomson Reuters для освітніх установ. Для бібліотек України буде організовано тестовий тримісячний доступ до ресурсів цієї відомої компанії вже з 1 квітня.

Ця вже традиційна конференція стала надзвичайно важливою по-

дією у бібліотеці НаУКМА. Щороку маємо різних доповідачів з усіх куточків світу, щороку обговорюємо важливі проблеми сучасного бібліотекознавства. Варто відзначити, що цього року навіть активно використовували інформаційно-комунікаційні технології і провели дві онлайн-трансляції з нашими зарубіжними партнерами. Це вкотре доводить, що для сучасної наукової та бібліотечної спільноти немає кордонів та часових перепон. Такі заходи дозволяють комунікувати науковцям, бібліотекарям, викладачам, провайдерам, видавцям і виробляти спільні рішення та стратегії сучасних досліджень, рухати науку вперед. Назва конференції "Наукова комунікація в цифрову епоху" повністю виправдана її змістом, адже, як уже зазначалось раніше, ми активно використовували новітні цифрові технології і в тому числі вели відеозапис конференції, який доступний на ка-

налі наукової бібліотеки НаУКМА на YouTube³⁰, активно спілкувались між собою, ділились досвідом, обговорювали проблеми бібліотечної справи, намагались виробити спільні рішення цих проблем (див. додаток 1). Можна з упевненістю сказати, що досвід, здобутий на цій конференції, стане в нагоді у повсякденному житті її учасників, на що ми й сподіваємось. Досвід, здобутий на таких конференціях, є свідченням активного навчання протягом життя, а як зазначено у Державній національній програмі "Освіта" ("Україна XXI століття"), "динамізм, притаманний сучасній цивілізації, зростання соціальної ролі особистості, гуманізація та демократизація суспільства, інтелектуалізація праці, швидка зміна техніки і технологій в усьому світі – все це потребує створення таких умов, за яких народ України став би нацією, що постійно навчається"³¹.

Додаток 1. Схема процесу наукової комунікації

Процес наукової комунікації

¹ <http://kmalibrary.wordpress.com/2014/02/06/%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D0%BB-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97-%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0-%D0%BA%D0%BE%D0%B C%D1%83%D0%BD/>

² <http://www.youtube.com/watch?v=Y8Fe22vwUQk>

³ <http://www.youtube.com/watch?v=mRHgdgAscPk>

⁴ <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/2793>

⁵ <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/2794>

⁶ <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/2797>

⁷ <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/2804>

⁸ <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/2795>

⁹ <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/2798>

¹⁰ <http://orcid.org/>

¹¹ <http://kmalibrary.blogspot.com/2014/02/orcid-dspace.html>

¹² <http://www.youtube.com/watch?v=dw2DDILY8LE>

¹³ <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/2791>

¹⁴ <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/2790>

¹⁵ <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/2792>

¹⁶ <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/2805>

¹⁷ <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/2815>

¹⁸ <http://www.youtube.com/watch?v=aNFb16JnHM>

¹⁹ <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/2816>

²⁰ <http://www.youtube.com/watch?v=oeD3R2UeFA>

²¹ <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/2796>

²² <http://www.mari.kiev.ua/>

²³ <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/2818>

²⁴ <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/2817>

²⁵ <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/2819>

²⁶ <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/2827>

²⁷ <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/2801>

²⁸ <http://www.youtube.com/watch?v=AZfo3-6n1-8>

²⁹ <http://www.youtube.com/watch?v=CDcJX4CZRE>

³⁰ <http://www.youtube.com/user/LibraryNaUKMA?feature=watch>

³¹ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>